

LES ELECCIONS SUD-AFRICANES REVALIDEN LA POLÍTICA DE F. W. DE KLERK

Una victòria tacada de sang

La matinada del dijous, a les tres exactament, el recompte electoral sud-africà donava al Partit Nacional del president De Klerk el seu escó 84 i, per tant, la possibilitat de formar govern. A la mateixa hora, en els afores de Ciutat del Cap, almenys 23 persones morien a mans de la policia. Eren les dues cares de les eleccions.

Vicent Partal (Ciutat del Cap)

Onze persones van morir a Mitchells Plain, 4 a Lavender Hill, 3 a Steenberg, dos a Valhalla Park, 2 a Bonteheuwel i 1 a Kelnivlei, Khayelitsha i Khayamandi. A Bonteheuwel els dos morts foren un xiquet de 12 anys i una dona embarassada. A Khayelitsha una xiqueta de només sis anys.

Khayelitsha és un barri prefabricat situat a 35 km de Ciutat del Cap, sobre les dunes de False Bay. La població —diuen que ara té uns 200.000

habitants— va ser dissenyada pel govern sud-africà en un intent de resituar allí la major part de la població negra que envolta en distints barris la preciosa Ciutat del Cap. Quan es va construir, el primer que edificaren va ser quilòmetres de tanca de formigó. Tot Khayelitsha n'és envoltat. Ho feren pensant que així controlarien bé el seu interior ja que només calia situar controls policíacs a les portes, ben espaiades les unes de les altres.

Però això no ha impedit els enfrontaments. Ni ací ni a Mitchells Plain, una immensa aglomeració de barra-

F. W. De Klerk.

A Johannesburg els cartells de «només per a blancs» han reculat a un simple «reservat el dret d'admissió».

ques creuades per l'autopista de l'aeroport. A Mitchells Plain hi va haver el major nombre de morts.

I potser si no n'hi va haver més va ser perquè a la resta de Sud-àfrica la població negra (24 milions de persones, contra 4 milions de blancs) es va limitar a seguir la vaga general convocada per al dia de les eleccions però sense manifestar-se ni concentrar-se enlloc. A Soweto, durant la vesprada electoral, només podien veure's els xiquets jugant a baló pels descampats. La gent gran es quedà dins de les cases —possiblement també pel fred polar que vingué de sobte sobre Johannesburg.

Els efectes de la vaga es feren notar, i seriosament. La mineria, la principal riquesa del país, quedà completament parilitzada. I les grans ciutats com Durban, Port Elizabeth o Ciutat del Cap, parilitzades. L'excepció fou Pretòria. I ho fou perquè la capital de Sud-àfrica —de població majoritàriament afrikaner— ha esdevingut el principal bastió urbà de l'*apartheid*. A Johannesburg o Ciutat del Cap ja és pràcticament impossible trobar els odiosos cartells de «només per a blancs». És cert que han estat substituïts per altres més discrets de «reservat el dret d'admissió» i també que hi ha llocs on no són necessaris perquè un negre no s'atrevirà mai a posar-hi els peus. Però, no menys cert que tot això, també és de veres que l'*apartheid* social es troba esquerdat (però no l'econòmic, ni el legal). Avui a la universitat de Witwatersrand, a Johannesburg, estudien conjuntament els pocs negres amb pos-

sibilitat d'arribar-hi, els indis, els mestissos i els blancs.

Llocs com aquest són el feu del Partit Democràtic, segurament el que més feliç pot estar amb els comicis. El PD és partidari d'acabar amb les lleis de l'*apartheid* i d'anul·lar l'estat d'emergència, ara en vigor.

Dies abans de les votacions tots els observadors coincidien a dir que el Partit Democràtic perdria molts vots a mans del Partit Nacional —en el poder des de fa més de 40 anys. La causa d'aquesta previsible pèrdua de vots seria la nova política dels *nats*, impulsada per F. W. De Klerk. Al seu torn, per la mateixa raó, el P N anava a perdre vots a mans de l'extrema dreta, representada pel Partit Conservador.

La peça clau d'aquest trasbalsament de vots —que finalment no es produí— es centrava en les propostes de reforma del nou president. Durant la campanya electoral, De Klerk repetí una vegada i una altra que ell creu en un futur en què tots els sud-africans podran participar en la vida política. Perspectiva aquesta que horroritza el Partit Conservador. Però que sembla no horroritzar la població blanca, ja que aquesta donà la majoria absoluta al Partit Nacional però, a més, doblant els escons del Partit Democràtic, que queda a pocs escons dels conservadors. Des de la seua base de Zàmbia, el Congrés Nacional Africà (el partit de Nelson Mandela) ho interpretà dient que «els blancs han votat en favor d'acabar amb l'*apartheid*, ara la paraula la té el govern».

Però abans que sonaren les paraules, sonaren els fusells. L'arquebisbe anglicà Desmond Tutu, que ha estat detingut tres voltes en una setmana, va dir: «De Klerk ja està en el tron on volia estar, però està tacat de sang».

Dijous 14 el nou Parlament sud-africà es reunirà a Ciutat del Cap per confirmar De Klerk com a nou president. Els grups antiapartheid ja han anunciat que es manifestaran al davant del palau legislatiu. Potser al dia següent o dissabte, els cadàvers de 22 dels morts en la nit electoral seran soterrats —n'hi ha un, musulmà de religió, que ja ho ha estat.

De Klerk tindrà aquests dies la possibilitat de demostrar les seues intencions en una direcció o en una altra. I, a més, en la liberal Ciutat del Cap que ha donat la victòria, en tots els seus districtes, al Partit Democràtic.

Si el nou president és clar en el seu discurs, l'esperança es podrà mantenir (i ser clar vol dir posar terminis a la derogació de la llei marcial, a l'alliberament de Nelson Mandela i tots els presos polítics i al canvi de l'entramat legal que sosté l'*apartheid*).

Si, en canvi, De Klerk continua parlant només de vaguetats, o si la policia i l'exèrcit continuen dispersant violentament qualsevol intent de demostració opositora, la nova era anunciada pels publicistes del Partit Nacional s'haurà acabat. I Sud-àfrica haurà girat massa ràpidament una pàgina de la seua història que prometia ser interessant. □